

De nye kommunalbestyrelses hovedopgave er at levere bedre service for de samme eller færre penge

Administrativ Debat har sat økonomi- og indenrigsminister Simon-Emil Ammitzbøll-Bille stævne for at tale om de væsentligste opgaver for de nyvalgte kommunalbestyrelser og ministerens vurdering af, om kommunerne og regionerne er kommet i mål med kommunalreformen. Ministeren lægger ikke skjul på sine liberale grundholdninger og er helt klar i mælet om sin holdning til blandt andet kommunale styreformer i de store byer og regionernes fremtid.

» Derfor skal de nye kommunalbestyrelser først og fremmest sætte sig ned og sige, at vi er i starten af en ny periode. Vi har fire sikre år. Lad os prøve at lægge en strategi for, hvad kommunen skal nå under overskriften “bedre service for de samme eller færre penge”.

AF KASPER TOLLSTRUP OG KRISTIAN LYK-JENSEN, ADMINISTRATIV DEBAT

Kommunalvalget i efteråret 2017 betyder, at vi står med 98 nye kommunalbestyrelser. Hvad er de vigtigste opgaver for de nye kommunalbestyrelser?

Først og fremmest er det positivt, at vi bevarer en høj stemmeprocent til kommunalvalget, så der er et stærkt mandat til de nye kommunalbestyrelser. Vi fik dermed også afkræftet, at Danmark skulle være en del af en tendens til, at demokratiet er under pres.

Kommunalpolitikere ved - i modsætning til os folketingspolitikere - hvor lang tid, der er til næste valg. De kan derfor i højere grad lægge en plan for de næste fire år. Derfor skal de nye kommunalbestyrelser først og fremmest sætte sig ned og sige, at vi er i starten af en ny periode. Vi har fire sikre år. Lad os prøve at lægge en strategi for, hvad kommunen skal nå under overskriften “bedre service for de samme eller færre penge”. Det er de nye kommunalbestyrelses hovedopgave.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at Danmark er nået til toppen af sin skattemæssige formåen i forhold til at kræve ind fra borgerne. Hvis man som politiker ønsker at levere de løbende forbedringer i servicen, som borgerne efterspørger, er det altså ikke muligt at bruge skatteskruen som redskab. Derfor er den eneste mulighed at gøre tingene klogere, smartere og bedre.

Vi er nødt til at tænke mere konkurrence ind i systemet. Overordnet er der jo kun den sum penge, der nu engang er. Og hvis man skal levere bedre service, må man høste nogle af de kvalitetsforbedringer, der er ved konkurrenceelementet i den private sektor i form af mere udbud og offentligt-privat samarbejde. Det er derfor regeringen har en ambition om mere udbud, så man kan afprøve priser og kvalitet blandt mulige leverandører. Og med den nye udbudslov åbnes der for løsninger, der gør det muligt i højere grad at dele gevinsten ved samarbejde og innovation mellem den offentlige udbyder og private leverandør.

Det er også nødvendigt at se på bureaukratiet. Vi kan fx se, at den procentuelle stigning i antallet af ansatte akademikere og journalister i den offentlige sektor er højere end andre faggrupper.

Alle regeringer har en ambition om at afbureaukratisere. Hvad vil denne regering gøre anderledes?

Jeg anerkender til fulde den udfordring, at alle snakker om at afbureaukratisere, men at det er nemmere sagt end gjort. Afbureaukratisering har været en ambition for alle regeringer siden Schlüter-regeringen.

Vi skal derhen, hvor vi ikke skyder på hinanden internt i den offentlige sektor, men i stedet arbejder sammen om afbureaukratisering som en fælles ambition. Det er ikke nødvendigvis altid staten, men i flere tilfælde også kommunerne og regionerne selv, der opfinder regler, som tager tid fra medarbejdernes kerneopgaver. Derfor skal kommunerne også gennemgå deres egne regler som en del af afbureaukratiseringsarbejdet.

Fra regeringens side understøtter vi afbureaukratiseringsdagsordenen ved fx sammenhængsreformen og kommuneøkonomiaftalerne. Og vi prøver at presse lovgivning igennem på Christiansborg. Vi er i gang med anden runde af frikommuneforsøgene, og vi barsler med tredje runde på den anden side af sommerferien. Og vi har lavet en udvidet udfordringsret.

Hvordan ser du på lokalpolitikerrollen? Skal man, i takt med at opgaven som kommunalbestyrelsesmedlem er blevet tungere, i højere grad vælge, om man vil gå ind i maskinrummet eller forholde sig til de overordnede politiske visioner? Det skal man altid som politiker. Meget bliver jo vedtaget i enighed, og derfor handler politikerrollen om hele tiden at have en fornemmelse af, hvor man skal bruge sine kræfter og markere sig. Sådan er det også for vo-

res byrådsmedlemmer i Liberal Alliance, der godt ved, at de ikke har flertallet til at gøre en given kommune til en lavskattekommune, men til gengæld kan de gøre noget ved fx dækningsafgiften, at øge graden af udlicitering eller noget tredje.

Men i både lokal- og landspolitik kan det selvfølgelig være svært at holde en plan eller følge en teoretisk forestilling om at holde sig til det generelle perspektiv, når der pludselig står en eller måske 3.000 borgere med en konkret sag.

Kan de kommunale forvaltninger gøre noget for at give lokalpolitikere bedre mulighed for at træde ind i det politiske rum, som nogen leder efter?

Jeg tror ikke, man kan lære nogen at være politikere. Det handler om fingerfornemmelse og om at være i politik af nogle grunde, som gør, at du kan udfylde rollen som politiker. Men jeg forstår godt, hvis embedsmandsrollen kan blive udfordret, fordi det er svært at se, hvor snitfladen går mellem embedsmænd og politikere i en form for teknokratisk kommunalstyre. Det er vigtigt, at nogle kommunaldirektører ikke kommer til at betragte byrådet som et forstyrrende element, men derimod sørger for et ordentligt beslutningsgrundlag for politikerne. Nogle lokalpolitikere er frustrerede over, at de ikke har tid og kompetencer til at udfordre forvaltningens indstillinger, og her er der måske grund til at erindre om, at byrådet kan stille krav til forvaltningens forberedelse af sagerne og til den betjening, forvaltningen yder.

Kommunale styreformer

Det handler vel også om de kommunale styreformer, og herunder udvalgsstyret, som måske er blevet en større problemstilling med de større kommuner?

Vi har givet mulighed for at eksperimentere med den såkaldte Skanderborgmodel, hvor formålet er, at politikerne i højere grad kan

» **Det er ikke nødvendigvis altid staten, men i flere tilfælde også kommunerne og regionerne selv, der opfinder regler, som tager tid fra medarbejdernes kerneopgaver.**

» **Det er vigtigt, at nogle kommunaldirektører ikke kommer til at betragte byrådet som et forstyrrende element.**

» **Jeg synes, det er utroligt, at en kommune som København – den største kommune – ikke formår at løse flere problemer selv.**

drøfte retning, visioner og strategier end drift og detaljer. Og det er en god model, hvis den fungerer godt. Men den skal ikke fungere sådan, at politikerne aldrig rigtigt får mulighed for at komme ind, hvor politikken i sagerne ligger. Derfor er det svært at finde den ideelle form.

Jeg synes, det er godt, vi har et kommunestyre, der primært er repræsenteret af de mennesker, der bor i området, og som bevarer deres almindelige beskæftigelse ved siden af. Det giver fx en skævhed, at man i København kæmper om de fuldtidsprofessionelle poster og efterlader de andre uden.

Det andet problem er, når man med København som eksempel ender med en model, hvor det er lidt uklart, hvor ansvaret egentligt er. Jeg synes, det er utroligt, at en kommune som København – den største kommune – ikke formår at løse flere problemer selv. Det tror jeg blandt andet skyldes, at man er organiseret på en måde, hvor det er svært at se sammenhængen mellem dem, der sidder på det politiske flertal, og dem, der – om man så må sige – sidder på de udøvende poster, hvis man skal sammenligne med et parlamentarisk system. Når vi i regeringen forsøger at komme med nogle parallelsamfundsinitiativer, gør vi det, fordi nogle kommuner har svært ved at løse det.

Det er i det hele taget en udfordring, hvis ansvaret er uklart. Det ser vi også i regionerne, hvor vi gerne vil undgå kassetænkning og sikre, at borgerne er i centrum. Men så længe ansvaret for økonomien ligger forskellige steder, løber vand nedad, og vi ender i kassetænkning på et eller andet tidspunkt. Det væsentligste er, at det er klart, hvem der har beslutningskompetencerne, og der er sammenhæng mellem de, der træffer beslutningerne, og de der har det økonomiske ansvar.

Vil du se på, om styreformerne skal laves om – fx i København?

Jeg overvejer tit, om der skal gøres noget ved styreformerne i de store byer! Der er ikke nogen tvivl om, at det er en dysfunktionel model, vi har i København i dag. Man har nogle gange prøvet at gøre noget ved det. Hvis jeg på et tidspunkt skal gøre noget ved styreformerne, skal det ske på en måde, hvor det er sandsynligt, at det så faktisk kommer til at ske. Det er hævet over enhver tvivl, at hvis man kiggede på de større byers styreformer, ville der være et trecifret millionbeløb at hente i administrative besparelser.

Status på kommunalreformen

Er kommunerne kommet i mål med kommunalreformen?

Jeg synes, at kommunerne i store træk er kommet i mål, men ser man på enkeltkommuner – uden at nævne navne – er der stadig et potentiale. I min dialog med borgmestre, der er utilfredse med tilskudsudmeldinger, er det fx interessant at se på, hvorfor det går utroligt forskelligt i to kommuner, der ligner hinanden utroligt meget. Der er flere eksempler på, at nogle byråd tænker som én kommune og har taget de gevinster, der ligger i en sammenlægning, mens man i andre stadig tænker som repræsentanter for en særlig by eller et særligt område. Og tænker man på den måde, får man ikke truffet de beslutninger, der gør, at man kan høste gevinsterne.

Er regionerne kommet i mål med kommunalreformen?

Ja, det synes jeg. Regionerne har været en succes. Personligt og partipolitisk er jeg dog modstander af, at der skal være mere end to led. Regionerne har i de første ti år af deres levetid været en succes på grund af blandt andet effektiviseringskravet, som nu er sat på pause i 2018. Jeg erkender fuldt ud, at regionerne har leveret indtil nu. Men mit synspunkt er, at hvis regionerne ikke fortsat kan levere effektiviseringer af en vis størrelse, mister de deres legitimitet og eksistensbegrundelse. Regionerne har overlevet et hajfyldt politisk farvand alene, fordi de har kunnet levere på effektiviseringsdagsordenen. Det skal man være sig pinligt bevidst om i regionerne.

Du siger, at Regionerne har leveret, men alligevel er du modstander af dem. Kan du sætte lidt flere ord på?

Grundlæggende synes jeg, Danmark er for lille til tre administrative led. Det kan man mene om, hvad man vil. Men det er min grundholdning. Der findes byer, der er større end Danmark, der kun har et led. Og der er flere politikere til at styre sygehusene end til at styre resten af landet.

På baggrund af de første ti år af Regionernes levetid kan man sige, at skyer i horisonten kan være et ret godt incitament. Når uvejret om lidt bryder løs, og hundredårsstormen vil rase og rive alt med sig, ja så giver man den en ordentlig skalle. Jeg er glad for, at Bent Hansen på Regionernes generalforsamling i marts sagde, at effektiviseringerne har sat damp under Regionerne. Det er jeg enig i. Men det bekymrer mig, at man har suspenderet effektiviseringskravet i 2018. Det er

» **Likviditeten i kommunerne er alt for høj. Og dermed har vi gjort borgerne til en kassekredit for kommunerne.**

vigtigt at sige, at hvis det skal give mening at have Regionerne, skal de kunne levere på effektiviseringsdagsordenen også fremadrettet.

Kommunalreformen gik i praksis udenom hovedstadsområdet. Er det udtryk for, at det fungerer godt i hovedstadsområdet?

Man skal tænke sig grundigt om, før man sætter gang i en ny kommunalreform. Men jeg kan ikke afvise, at det bliver nødvendigt på et tidspunkt. Det er jo ikke alle kommuner, der har fået den størrelse, som man forudsatte for at sikre tilstrækkelig volumen og professionalisme. Det betyder blandt andet, at vi har fået nogle kommunale samarbejder, som kunne fungere på en bedre måde. Men det er jo det kompromis, der i sin tid blev lavet.

Hvilke overvejelser giver Finansieringsudvalgets rapport anledning til om udligningssystemet?

Min og regeringens tilgang er, at finansieringsudvalgets rapport giver anledning til at justere og rette op på nogle fejl uden grundlæggende at lave om på systemet eller dets formål. På udlændingeområdet bliver der fx overkompenseret kraftigt, hvilket betyder, at det nærmest kan betale sig for en kommune at gøre det dårligt. Ligeledes sker der også en overudligning på beskæftigelsesområdet. Og så har Danmarks Statistik revideret tallene for udlændinges uddannelsesstatistik, hvilket betyder, at det ser helt anderledes ud. Der er bred forståelse i Folketinget af, at det er risikabelt med et element i udligningssystemet, der er så afhængig af en revideret statistik. Jeg opfatter derfor ikke Finansierings-

udvalgets rapport som en diskussion af, hvordan udligningssystemet skal se ud, men mere som en række praktiske pligtjusteringer.

Hvordan ser du på hele diskussionen om by, land og vækst?

Der har været en bred fornemmelse af, at der er blevet centraliseret for meget. Og det har man ønsket at rulle tilbage, hvilket udflytningsrunderne er udtryk for. Men dybest set er der vækst og høj beskæftigelse i hele Danmark, det går godt, og de fleste får del i den velstandsstigning, vi oplever som samfund.

Er det et liberalt synspunkt at tvinge vækst frem, hvor den ikke er i forvejen?

Man kan diskutere, om der skal være en offentlig institution eller ej, og jeg vil med et liberalt synspunkt komme frem til, at der skal være lidt færre end så mange andre. Men det er svært at slå op i en ideologisk grundbog, om en institution skal ligge i København eller Frederikshavn. Et ønske om decentralisering hænger dog grundlæggende godt sammen med et liberalt udgangspunkt.

Hvad er dit perspektiv på, at skatten samlet set er steget i kommunerne, samtidig med at likviditeten i kommunernes også er steget?

Likviditeten i kommunerne er alt for høj. Og dermed har man gjort borgerne til en kassekredit for kommunerne. Det kan ikke være rigtigt, at borgerne skal stille deres økonomi til rådighed udover det, der bliver leveret service for. Kommunerne burde sætte skatten ned.